

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 245/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej obchodnou spoločnosťou JUDr. Peter Kubik, advokát, s. r. o., Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, v menej ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Kubik, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 CoZm 22/2012 z 21. mája 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 30/2014 z 30. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoZm 22/2012 z 21. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“)

a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 30/2014 z 30. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, v právnom postavení odporkyne v 3. rade v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 2 CoZm 22/2012 a na najvyššom súde pod sp. zn. 2 Obdo 30/2014, bola účastníčkou konania o zaplatenie sumy 195 087,95 € s príslušenstvom.

Po tom, čo Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 3 CbZm 67/2010 z 15. februára 2012 ponechal zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm 349/2009 z 12. septembra 2009 vo vzťahu k sťažovateľke v celom rozsahu v platnosti, sťažovateľka podala odvolanie. Ako ďalej uvádza, po podaní odvolania sa dozvedela „... o existencii zmluvy č. UM 9688-2005 zo dňa 13.07.2005 uzatvorenej medzi právnym predchodcom navrhovateľa, teda [REDAKOVANÉ] a odporcom v 1. rade, s ktorou dovtedy ... nedisponovala. Z tejto zmluvy vyplýva, že prípadné spory vyplývajúce z úverovej zmluvy a dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke budú strany riešiť v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom Asociácie bánk. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka písomným podaním adresovaným Okresnému súdu Bratislava V zo dňa 27.03.2015 s poukazom na § 103 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku navrhla konanie zastaviť.“

Krajský súd následne napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu sp. zn. 3 CbZm 67/2010 z 15. februára 2012 potvrdil a najvyšší súd po podaní dovolania zo strany sťažovateľky napadnutým uznesením dovolanie odmietol a sťažovateľkou tvrdenú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) (t. j. vadu nedostatku právomoci všeobecných súdov rozhodovať vo veci blankozmenky, v dôsledku čoho malo byť konanie pred všeobecnými súdmi podľa názoru sťažovateľky zastavené, pozn.) nevhliadol.

3. Sťažovateľka sa vzhľadom na postup krajského súdu, ako i najvyššieho súdu domnieva, že ich konaním a vydaním napadnutých rozhodnutí (tak napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pozn.) došlo k porušeniu jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

V nadväznosti na jej nosnú sťažnostnú námietku, a to nedostatok právomoci všeobecných súdov rozhodovať v jej veci, sťažovateľka konštatuje, že „... to, či má alebo nemá právomoc rozhodovať o určitej veci je súd s poukazom na § 103 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku povinný skúmať ako prvé a skúma naďalej aj po začatí konania, kedykoľvek počas konania. S touto zákonnou povinnosťou súdu kontrastuje § 106 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého námietku nedostatku právomoci účastník konania musí uplatniť pri prvom úkone. I keď § 106 Občianskeho súdneho poriadku budeme považovať za špeciálne ustanovenie vo vzťahu k § 103 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré je aplikované iba vo vzťahu k jednej podmienke konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu, z § 106 Občianskeho súdneho poriadku a ani zo vzájomného vzťahu medzi § 103 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku nie je možné vyvodit', že by súd nemohol, resp. nemal skúmať existenciu svojej právomoci v celom priebehu konania ex officio.

Prípadná oneskorená námietka účastníka konania v takomto prípade slúži ako podnet na skúmanie podmienok konania ex officio, čo s poukazom na § 103 Občianskeho súdneho poriadku súd musí urobiť kedykoľvek počas konania Ide o rovnaký prípad, keď súd už v pokročilom štádiu sám, bez námietky účastníka konania zistí nedostatok právomoci konať a rozhodnúť vec. Aj v tomto prípade je predseda povinný konanie zastaviť s poukazom na § 104 Občianskeho súdneho poriadku. Takémuto výkladu nasvedčuje aj § 205a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Ten umožňuje účastníkovi konania v rámci odvolacieho konania predniesť nové dôkazy týkajúce sa podmienok konania, teda aj existencie alebo neexistencie právomoci súdu rozhodovať vec. A práve to sa udialo aj v prípade sťažovateľky, ktorá sa k dôkazom preukazujúcim nedostatok právomoci všeobecného súdu dostala až po vynesení rozsudku súdu prvého stupňa. Vychádzajúc z § 205a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak odvolací súd na základe doplnených dôkazov zistí, že nemá právomoc vo veci rozhodovať s poukazom na § 103 Občianskeho súdneho poriadku a na § 104 Občianskeho súdneho poriadku konanie zastaví. Výklad § 106 Občianskeho súdneho poriadku a jeho vzájomného vzťahu k § 103 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku použitý porušovateľmi neguje význam § 205a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a znamená jeho obsolétnosť. Porušovatelia teda po tom, čo sa dozvedeli o existencii rozhodcovskej doložky mali postupovať s poukazom na § 103 Občianskeho

súdneho poriadku spôsobom opísaným v § 104 Občianskeho súdneho poriadku a avšak nie ako dôsledok uplatnenej námietky zo strany účastníka konania (tá prišla s poukazom na § 106 Občianskeho súdneho poriadku oneskorene), ale ako dôsledok vlastných zistení v priebehu konania plynúcich z vykonaného dokazovania doplneného podľa § 205a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Ak tak nekonali porušili zákon a rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.“.

4. S ohľadom na zmienenú sťažnostnú argumentáciu (bod 3), ako i priebeh súdneho konania vo veci (bod 2) sťažovateľka ústavnému súdu v závere navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy tak napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako i napadnutým uznesením najvyššieho súdu, tie následne zruší, vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

7. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnený návrh ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných

ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

9. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľky namietajúcu porušenie jej základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Nosná sťažnostná argumentácia sťažovateľky spočívala výlučne v tom, že v dôsledku neskôr (až v rámci odvolacieho konania, pozn.) zisteného nedostatku právomoci všeobecných súdov na konanie a rozhodovanie vo veci mala byť táto okolnosť dôvodom zastavenia súdneho konania v zmysle ustanovenia § 103 a § 104 OSP. Podľa tvrdenia sťažovateľky právny záver krajského súdu, ako i najvyššieho súdu vyslovený v napadnutých rozhodnutiach je v dôsledku nesprávnej aplikácie právnych predpisov arbitrárny a napadnuté rozhodnutia porušujú základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu.

12. Ústavný súd v tomto konaní preto skúmal, či právny názor vyslovený v napadnutom rozsudku krajského súdu (ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 3 CbZm 67/2010-263 z 15. februára 2012, pozn.) a v napadnutom uznesení najvyššieho súdu (ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol, pozn.) je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

13. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozsudku uviedol, že „... sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že blankozmenka bola vyplnená v súlade s vyplňovacím právom, čo nesporne vyplýva aj z dokladov založených v spise, z výpisov z účtov vystavených bankou. Za nedôvodnú považuje odvolací súd aj pochybnosť vyslovenú odporkyňou v 3. rade, že nie je nesporné, že navrhovateľ sa indosamentom stal platným majiteľom zmenky. S uvedenou skutočnosťou sa súd prvého stupňa vysporiadal v uznesení zo dňa 10.2.2011. Navrhovateľ je riadne aktívne legitimovaný účastník konania.

Podľa §-u 106 veta prvá O. s. p., len čo súd k námietke odporcu uplatnenej najneskôr pri prvom jeho úkone vo veci samej zistí, že vec sa má podľa zmluvy účastníkov prejednať v rozhodcovskom konaní, nemôže vec ďalej prejednávať a konane zastaviť.

Prvým úkonom, ktorý odporkyni v 3. rade prináležal, bolo podanie námietok proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu. Počas celého konania pred súdom prvého stupňa odporkyňa v 3. rade nenamietla, že vec by sa mala prejednávať pred rozhodcovským súdom, túto námietku uviedla dokonca až po podaní odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa. V tomto štádiu konania k tejto námietke vznesenej odporkyňou v 3. rade už nemožno prihliadať.

Nakoľko sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa a má teda za to, že na základe vykonaných dôkazov súd prvého stupňa rozhodol v súlade so zákonom, vec správne právne posúdil, preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa §-u 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.“

14. Následne po podaní dovolania zo strany sťažovateľky najvyšší súd v napadnutom uznesení na podporu svojho rozhodnutia o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti pomerne obsiahlo a vyčerpávajúco konštatoval:

„V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. Dovolateľka vady konania v zmysle ust. § 237 písm. b/ až g/ O. s. p. v dovolaní nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia odporkyne v 3. rade, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s 237 písm. a/ O. s. p.).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O. s. p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmvajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (vid' bližšie § 7 ods. 2 O. s. p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní len, ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O. s. p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľka uviedla, že konaniu na súde malo predchádzať konanie rozhodcovské. Podľa dovolateľky súd musí kedykoľvek počas konania zisťovať, či má vôbec právomoc rozhodovať určitú vec s tým, že ak tak neurobí a pokračuje v konaní bez toho, aby mal právomoc rozhodovať, súd porušuje zákon a rozhoduje vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. ...

Z obsahu spisu je zrejmé, že odporkyňa v 3. rade podala po podaní odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej (č. l. 267 spisu) návrh na zastavenie konania dňa 27. marca 2012, ktorý bol súdu prvého stupňa doručený 30. marca 2012 (č. l. 271 spisu). Odporkyňa v 3. rade návrh na zastavenie konania dôvodila tým, že v danom prípade nie je daná právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie veci, ale s prihliadnutím na rozhodcovskú zmluvu je daná právomoc rozhodcovského súdu. Táto skutočnosť podľa

dovolateľky vyplýva z rozhodcovskej zmluvy zo dňa 13. júla 2005 č. UM9688-2005 a preto mal súd postupom podľa § 104 ods. 1 O. s. p. konanie zastaviť.

K podmienkam konania, ktorých absencia má za následok zastavenie konania podľa § 104 ods. 1 O. s. p. patrí i nedostatok právomoci súdu. Právomoc súdu na prejednanie veci nie je daná tiež v prípadoch, kedy vec má byť podľa zmluvy účastníkov prejednaná v konaní pred rozhodcom za podmienok stanovených v § 106 ods. 1 O. s. p.

Ustanovenie § 106 ods. 1 O. s. p. sa od všeobecnej úpravy nedostatku podmienok konania uvedenej v § 104 ods. 1 O. s. p. odlišuje zásadne iba v tom, že súd túto prekážku konania neskúma z úradnej povinnosti, ale len na základe včasnej námietky odporcu. Nedostatok právomoci súdu vec prejednať je tak daný iba v prípade, ak odporca vznesie v tomto smere námietku. Námietka je však účinná iba, ak ju odporca vzniesol pri svojom prvom úkone vo veci samej.

Keďže odporkyňa v 3. rade nevzniesla námietku rozhodcovského konania pri jej prvom úkone vo veci samej odvolací súd postupoval správne, keď k tejto námietke odporkyne v 3. rade neprihliadol, pretože sama existencia rozhodcovskej zmluvy bez ďalšieho nezakladá nedostatok právomoci súdu.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou (§ 237 písm. a/ O. s. p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie odporkyne v 3. rade podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na dôvody odmietnutia dovolania (procesná neprípustnosť dovolania) sa dovolací súd nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

15. Ústavný súd v kontexte oboch napadnutých rozhodnutí poznamenáva, že jeho úlohou nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Naopak, úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu, ako ani najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť ich právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade ich nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, mohol by v zmysle citovanej judikatúry nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 303/06), čo však, ako už bolo uvedené, v okolnostiach prípadu ústavný súd nezistil a sťažovateľka neuviedla žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu boli postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o ich zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označeného základného práva sťažovateľky.

16. Ústavný súd ďalej pripomína, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu,

ktoré sú náležite odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení a nevykazujú znaky svojvôle.

Ústavný súd preto nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru tak krajského súdu, ako ani najvyššieho súdu.

17. Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľky v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označeným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, reálnosť ktorého by ústavný súd mohol posúdiť až po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Len čo súd k námietke odporcu uplatnenej najneskôr pri prvom jeho úkone vo veci samej zistí, že vec sa má podľa zmluvy účastníkov prejednať v rozhodcovskom konaní, nemôže vec ďalej prejednávať a konanie zastaví; vec však prejedná, ak účastníci vyhlásia, že na zmluve netrávajú, ak uznanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia bolo v Slovenskej republike odopreté, ak ide o spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu a v tej istej veci ešte nezačalo spotrebiteľské rozhodcovské konanie, alebo ak súd zistí, že vec nemôže byť podľa práva Slovenskej republiky podrobená rozhodcovskej zmluve, alebo že rozhodcovský súd sa odmietol vecou zaoberať. (§ 106 ods. 1 OSP)

19. V zmysle ustanovenia § 106 ods. 1 OSP upravujúceho možný stret právomoci všeobecného súdu a a iného neštátneho orgánu (v posudzovanej veci rozhodcovského súdu, pozn.) ústavný súd v zhode s právnym názorom vysloveným tak v napadnutom rozsudku krajského súdu, ako i následne v napadnutom uznesení najvyššieho súdu uvádza, že predpokladom prípadnej konkurencie „zmienenej právomoci“ je zmluva účastníkov vzťahu o prerokúvaní vecí v rozhodcovskom konaní.

V kontexte uvedeného však ústavný súd poznamenáva, že samotná existencia zmluvy a z nej vyplývajúcej dohody zmluvných strán o riešení prípadných sporov v rozhodcovskom konaní sama osebe ešte nezakladá nedostatok právomoci súdu rozhodovať v predmetnej veci. Nedostatok právomoci súdu vec prerokovať je daný iba vtedy, ak odporca vznesie v tomto smere „účinne“ námietku pri svojom prvom úkone vo veci samej.

Dikcia ustanovenia § 106 ods. 1 OSP sa teda na rozdiel od všeobecnej úpravy nedostatku podmienky konania obsiahnutej v ustanovení § 103 a § 104 OSP odchyľuje v zásade v tom, že súd túto prekážku postupu konania neskúma z úradnej povinnosti (§ 103 OSP), ale výlučne len na základe „včasne podanej účinnej“ námietky odporcu (t. j. na základe námietky odporcu uplatnenej v zmysle § 106 ods. 1 OSP „najneskôr pri prvom úkone vo veci samej“).

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

21. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

22. Ústavný súd v nadväznosti na sťažovateľkou namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy tak napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako i napadnutým uznesením najvyššieho súdu konštatuje, že sťažovateľka, zastúpená

kvalifikovaným právnym zástupcom, v tomto smere ústavnú sťažnosť neodôvodnila v zmysle požiadavky § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Na podporu svojho tvrdenia o porušení označeného základného práva sťažovateľka v podanej sťažnosti neuviedla žiadne konkrétne argumenty, ktoré by akýmkoľvek spôsobom takéto porušenie signalizovali.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, a teda nespĺňa ani podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a preto ju v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

23. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

24. Ústavný súd taktiež v závere poznamenáva, že v zmysle ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom

splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

Splnomocnenie doručené sťažovateľkou spolu s ústavnou sťažnosťou vykazovalo i vadu neurčitosti, pretože v ňom nebolo vymedzené, akej veci sa (v konaní pred ústavným súdom) týka, a teda bol tu daný dôvod i na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

25. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2016